

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-75 (Muafiyet)

Karar Sayısı : 13-62/862-369

Karar Tarihi : 06.11.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Ali Fuat KOÇ, Selvi KOCABAY

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : - Yapı Kredi Bankası A.Ş.

Büyükdere Cad. Çamlık Sok. Yapı Kredi Plaza D Blok Levent/İstanbul

- Anadolubank A.Ş.

Cumhuriyet Mah. Silahşör Cad. No:69 Bomonti Şişli/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile Anadolubank A.Ş. arasında 30.06.2008 tarihinde akdedilen World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi ve 12.12.2011 tarihinde akdedilen World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi'ne Ek Sözleşme ile söz konusu sözleşmelere bağlı tüm eklerin aynı şekil ve şartlarda beş yıl süre ile devamı için 01.07.2013 tarihinde imzalanan Ek Protokol'e menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 06.08.2013 tarihinde giren başvuru üzerine düzenlenen 31.10.2013 tarih ve 2013-4-75/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; bildirim konusu Ek Protokol'e 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınması gerektiği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Dosya mevcudu bilgileri çerçevesinde, ilgili ürün pazarları "çok markalı kredi kartları ihracı pazarı" ve "üye işyeri edinme pazarı", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. Bildirim Konusu Sözleşme

- (5) Yapılan bildirim kapsamında, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (YKB) ve Anadolubank A.Ş. (ANADOLUBANK) arasında 30.06.2008 tarihinde akdedilen Yapı Kredi-Anadolubank World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi (Ana Sözleşme) ve 13.11.2011 tarihinde akdedilen World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi'ne Ek Sözleşme (Ek Sözleşme) ile söz konusu sözleşmelere bağlı tüm eklerin aynı şekil ve şartlarda beş yıl süre ile devamı için 01.07.2013 tarihinde imzalanan Ek Protokol'e menfi tespit veya muafiyet verilmesi talep edilmiştir.
- (6) YKB ile ANADOLUBANK arasında 30.06.2008 tarihinde "Yapı Kredi-Anadolubank World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi" imzalanmıştır. İmzalanan bu Sözleşme ile, ANADOLUBANK'ın kendisine ait ANADOLUBANK kredi kartının üzerine bir kabul markası olarak YKB'ye ait "World" lisansı altında "World" logosunun basılması ve bu sayede ANADOLUBANK tarafından belirlenen ve World sistemine dahil edilen ANADOLUBANK kredi kartlarının World üye işyerlerinde taksitli işlem yapabilmesine, World puan kazanıp World üye işyerlerinde ve/veya ANADOLUBANK üye işyerlerinde bu puanları kullanabilmesine ve World

13-62/862-369

sistemi kapsamında yürütülen World üye işyerlerine yönelik kampanya ve uygulamalardan faydalanabilmesine olanak tanıyacak düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu Sözleşme'ye 14.08.2008 tarih ve 08-50/727-28 sayılı Kurul kararı ile 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınmıştır.

- (7) Bunun yanı sıra, 12.12.2011 tarihinde YKB ile ANADOLUBANK arasında imzalanan "Yapı Kredi-Anadolubank World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi'ne Ek Sözleşme" ise daha önce taraflar arasında imzalanan işbirliği anlaşmasına ek bir sözleşme olup, ANADOLUBANK'ın YKB ile çakışmayan üye işyerlerini World üye işyerine çevrimini ve yeni World üye işyeri kazanabilmesini, ANADOLUBANK tarafından belirlenen ve YKB sistemine dahil edilen ANADOLUBANK World üye işyerlerinin YKB ve ANADOLUBANK Worldcardlar'la taksitli işlem yapabilmesini, World puan kazandırıp harcatılabilmesini ve World sistemi kapsamında yürütülen kampanya ve uygulamalara dahil edilebilmelerini düzenlemiştir. Söz konusu Ek Sözleşme'ye ise 12.01.2012 tarih ve 12-01/10-7 sayılı Kurul kararı ile 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet verilmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- (8) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar... hukuka aykırı ve yasaktır.*" hükmü yer almaktadır. 4054 sayılı Kanun'un uygulaması bakımından teşebbüs niteliğini haiz YKB ile ANADOLUBANK, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. Aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün akdettikleri bir sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olması durumunda 4. madde yasağına tabi olacağı ve böyle bir sözleşmeye Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmayacağı açıktır.
- (9) Mal ve hizmet piyasasında faaliyet gösteren teşebbüsler arasındaki rekabet tüketicilere sunulan fiyatlar, arz miktarı, kalite, satış kampanyaları vs. unsurlarla tesis edilmektedir. Dosya konusu ilgili pazar açısından bakıldığında ise üye işyerlerinde kullanılacak fiyatlandırma standartlarını, diğer bir ifadeyle üye işyeri komisyon oranlarını, bir nevi anlaşmaya konu olan ürünün fiyatı ve diğer alım satım koşulları olarak değerlendirmek mümkündür. Bu çerçevede Ana Sözleşme'nin kapsamı ve uygulama esaslarına düzenleyen 5. maddesi, kart üyelik ücreti, faiz oranları ve reklam gibi konuların ve World logolu ANADOLUBANK kartlarının World üye işyerleri ile yürütülecek kampanyalarda sahip olacağı ayrıcalıklara ilişkin olarak rekabeti sınırlayıcı nitelikte hükümler içermektedir. Zira söz konusu maddede rakip konumundaki bankalar sunulan hizmetin fiyat unsurları sayılabilecek faiz ve kart ücreti gibi konular ile kampanya maliyetlerinde mutabakat esasına dayanarak hizmet vermeye başlayacaklardır. Bunun yanı sıra, Ek Sözleşme'nin, ANADOLUBANK tarafından World Üye İşyeri yapılacak üye işyerlerinde kullanılacak fiyatlandırma standartlarının YKB tarafından belirleneceği ifadelerinin yer aldığı 4.1. maddesi, ANADOLUBANK'ın YKB'nin belirlediği World sistemindeki üye işyerleri için geçerli koşul ve prensiplere uymasını sağlayacağını beyan, kabul ve taahhüt ettiği 4.3. maddesi; tarafların, ilgili kampanya ve özel fiyatlandırma maliyetlerinde mutabık kalmaları şartının arandığı 4.6. maddesi ile ANADOLUBANK World sistemine kattığı ANADOLUBANK World üye işyerlerinin bir kısmında veya tamamında YKB ve/veya ANADOLUBANK Worldcard'lar için geçerli kampanya düzenlemeyeceğinin kararlaştırıldığı 4.8. maddesi ve sözleşme taraflarının World Sistemi dahilindeki tüm uygulamalarda ortak hareket etmesini sağlamak amacıyla üye işyeri sözleşmelerinin paralel olmasını düzenleyen 4.12. maddesi rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olduğundan 4054 sayılı Kanun'un 4. madde yasağı kapsamındadır. Buna göre, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı

13-62/862-369

bir anlaşma niteliğinde olan Ana Sözleşme ve Ek Sözleşme'ye ve bu kapsamda söz konusu sözleşmelerin beş yıl daha geçerli olmasını öngören Ek Protokol'e 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde, Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığına dair bir menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır.

G.3.2. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

- (10) 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilecek anlaşmalar, üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli bir mal veya hizmetin alımı, satımı yahut yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalardır. Bir diğer ifade ile anılan Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte bir sözleşmenin öncelikle teşebbüsler arası dikey bir ilişkiyi düzenlemeye yönelik olması gerekmektedir.
- (11) YKB ve ANADOLUBANK çok markalı kredi kartları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Her iki banka da kredi kartları ihraç etmekte ve işyerleri ile anlaşmaları bulunmaktadır. Dolayısıyla incelemeye konu sözleşmelere taraf teşebbüsler ilgili ürün pazarı bölümünde yer verilen iki pazarda da birbirine rakip konumdadırlar ve taraflar arasında yapılan sözleşmeler dikey bir ilişkiye yönelik olarak düzenlenmemiştir. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirim konu Ek Protokol'ü 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamında değerlendirmek mümkün değildir.

G.3.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (12) Menfi tespit alamayan ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten de yararlanamadığı tespit edilen bildirim konu sözleşmelere bireysel muafiyet tanınabilmesi için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen iki olumlu, iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir. Aşağıda, bahse konu sözleşmelerin bu koşulları sağlayıp sağlayamadığı incelenmiştir.
- Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması**
- (13) Taraflar arasında imzalanan Ana Sözleşme ile çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında kapalı ağ olarak faaliyet gösteren YKB World üye işyeri ağı ANADOLUBANK kredi kartı kullanıcılarının kullanımına açılmıştır. Bu şekilde ANADOLUBANK, mevcut üye işyeri ağını büyütmeye gerek kalmaksızın YKB'nin üye işyeri ağından faydalanarak ihraç ettiği kartları kullandırma ve güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını artırma imkânına sahip olacaktır. Bunun yanı sıra, artan üye işyeri ağı sayesinde daha kolay müşteri çekebilecek ve üye işyeri pazarındaki cironun yanı sıra kart kullanıcılarından elde ettiği ciroyu da artıracaktır.
- (14) Diğer yandan, söz konusu Ana Sözleşme dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacına da hizmet etmektedir. ANADOLUBANK altyapı yatırımlarını artırmak yerine YKB'nin mevcut geniş ağından faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek, mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterebilecektir. Bu anlamda Ana Sözleşme ile birlikte ANADOLUBANK'ın ölçek ekonomisinden faydalanması söz konusu olacaktır. Aynı POS cihazı yerleştirilmesi bankalar açısından maliyeti artıran bir unsur olduğu gibi bu maliyetin takas komisyonuna yansıtılması sonucunda ekonominin geneline de bir maliyet yüklenmektedir. Zira bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıttıkları bilinmektedir. İhraççı banka tarafından kabulcü bankadan alınan takas komisyonu, kabulcünün bunu üye işyerine; üye işyerinin de fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmasıyla ekonominin bütünü açısından bir maliyet haline gelmektedir. Söz konusu işbirliği bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunacak ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır.

13-62/862-369

Bu nedenle Ana Sözleşme ile Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde belirtilen koşulun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

- (15) Buna ilaveten taraflar arasında imzalanan Ek Sözleşme ile ANADOLUBANK'ın YKB ile çakışmayan üye işyerlerini World üye işyerine çevrimi ve yeni World üye işyeri kazanabilmesi sağlanmaktadır. Böylece ANADOLUBANK tarafından belirlenen ve YKB World sistemine dahil edilen ANADOLUBANK üye işyerlerinde YKB ve ANADOLUBANK Worldcardlara taksitli işlem yaptırılabilir, Worldpuan kazandırılıp harcatılabilecektir. Ayrıca, aynı üye işyerinde tek bir bankaya ait World POS'un kullanılmasıyla tarafların maliyetlerinde bir azalma da gerçekleşebilecektir. Bu nedenle, çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren World üye işyeri ağının genişlemesi ve bir takım maliyet avantajlarının elde edilmesi söz konusu olacağından Ek Sözleşme'nin Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde yer alan koşulu karşılaması için gereken ekonomik gelişme ve iyileşmeyi sağladığı değerlendirilmektedir.

- Tüketicinin bundan yarar sağlaması

- (16) İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken ANADOLUBANK'ın müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. İncelemeye konu Ana Sözleşme vasıtasıyla kredi kartları pazarında hâlihazırda ANADOLUBANK kredi kartı hamillerinin de çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanma yoluyla; tüketicilerin güvenli hizmet almaları ve yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Worldcard'ın sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır.
- (17) Bu açıdan, ANADOLUBANK müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak alışveriş yapma imkanına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur. Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bir diğer ifade ile sunulan bir mal veya hizmeti talep eden iki farklı müşteri grubu söz konusudur. Bunlardan ilki kart kullanıcıları ikincisi ise üye işyerleridir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu kabul etmek konusundaki istekleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansımaları söz konusudur. Dolayısıyla birleşme ile gelen pazar payı artışıyla daha fazla tüketicinin fayda görmesi muafiyetin ilgili şartının karşılanması açısından önemlidir.
- (18) Bunun yanı sıra, dosya kapsamında değerlendirilen Ek Sözleşme ile birlikte YKB ve ANADOLUBANK Worldcard kullanıcıları ANADOLUBANK üye işyerlerinde de World sistemi kapsamında yürütülen kampanya ve uygulamalardan faydalanabileceklerdir. Aynı zamanda üye işyerleri de daha fazla müşteriye ulaşabilecektir. Üye işyerleri YKB ya da ANADOLUBANK arasında serbestçe tercih yapabilecektir. Dolayısıyla söz konusu Ek sözleşme ile daha fazla tüketicinin ve üye işyerinin fayda görmesi sağlanabilecektir.

- İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

- (19) Dosya mevcudu bilgilere göre, YKB ve ANADOLUBANK'ın 2011 ve 2012 yıllarına ait kredi kartı sayısı, kredi kartı işlem hacmi ile POS sayısı ve POS işlem hacmi bazında pazar paylarına bakıldığında YKB'nin söz konusu kalemlerdeki pazar payı (.....) seviyesinde seyretmektedir. Diğer taraftan ANADOLUBANK'ın kredi kartı hizmetlerindeki pazar payı ihmal edilebilir düzeydedir. Dolayısıyla dosya konusu sözleşmeler ile ANADOLUBANK'a getirilen kısıtlamaların, pazardaki rekabet üzerindeki etkisinin oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Bu

13-62/862-369

durumda bildirim konu işbirliği sonucunda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

- (20) Ana Sözleşme ile birlikte YKB çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren World üye işyeri ağını ANADOLUBANK kredi kartı kullanıcılarının kullanımına açmıştır. Bu şekilde ANADOLUBANK mevcut üye işyeri ağını büyütme gereği kalmaksızın ihraç ettiği kartları YKB'nin ağına kullandırma imkânına sahip olmuştur. Ana Sözleşme'nin devamı niteliğindeki Ek Sözleşme'yle ise taraflar arasında yapılan kredi kartı işbirliğinin ikinci fazına geçilmektedir. Birinci fazda, ANADOLUBANK World kredi kartı ağına dahil olarak Ana Sözleşme'nin imzalandığı tarihteki mevcut World üye işyeri ağından faydalanma imkanına kavuşurken, ikinci fazda ANADOLUBANK'ın World kredi kartı ağına dahil edeceği yeni üye işyerlerine ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Her iki sözleşmede de ANADOLUBANK'a, üye işyeri edinme pazarında YKB'nin belirlediği koşullardan daha cazip koşullar sunmaması amacıyla getirilen bazı kısıtlamalar mevcuttur. Ancak söz konusu sözleşmelerde yer alan kısıtlamaların rekabeti zorunlu olandan fazla sınırlamadığını söylemek mümkündür.
- (21) Sonuç olarak, işbirliği ile elde edilen ekonomik iyileşme ve tüketici faydaları göz önüne alındığında, sözleşmedeki rekabet kısıtlamalarının rekabeti (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlamadığı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (22) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile Anadolubank A.Ş. arasında 30.06.2008 tarihinde akdedilen World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi ve 12.12.2011 tarihinde akdedilen World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi'ne Ek Sözleşme ile söz konusu sözleşmelere bağlı tüm eklerin aynı şekil ve şartlarda beş yıl süre ile devamı için 01.07.2013 tarihinde imzalanan Ek Protokol'e menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
 2. Söz konusu Ek Protokol'e taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, Ek Protokol'ün 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,
 3. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılamaması nedeniyle, bildirim konusu Ek Protokol'e bireysel muafiyet tanınmasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.